

MOLXONA ASARINING TAHLILI VA UNDAGI OBRAZLARNING BUGUNGI KUNDAGI AHAMIYATI

Termiz iqtisodiyot va servis
univesiteti, Pedagogika
va ijtimoiy fanlar fakulteti, Filolgiya va
tillarni o'qitish
o'zbek tili yonalishi 14.25-guruh talabasi
Umbarova Nazokat

Annotatsiya: “Molxona” asari George Orwell tomonidan yaratilgan bo‘lib, unda jamiyatdagi siyosiy jarayonlar, hokimiyat uchun kurash va inson tabiatidagi zaifliklar ramziy obrazlar orqali chuqur tahlil qilinadi. Asardagi har bir obraz ma’lum ijtimoiy qatlam yoki siyosiy kuchni ifodalaydi. Masalan, cho‘chqalar — hokimiyatni egallagan elita, otlar — mehnatkash xalq, itlar — zo‘ravon kuch va nazorat vositalari sifatida talqin qilinadi. Asarning asosiy g‘oyasi shundan iboratki, har qanday inqilob dastlab ezilgan qatlam manfaatlarini himoya qilish uchun boshlansa-da, vaqt o‘tishi bilan hokimiyatni qo‘lga kiritganlar o‘z manfaatini ustun qo‘yadi. Natijada tenglik va adolat g‘oyalari buzilib, yangi zulm tizimi yuzaga keladi. Bu jarayon ayniqsa “barcha hayvonlar teng, lekin ba’zilar boshqalardan ko‘ra tengroq” degan mashhur ibora orqali ochib beriladi. Bugungi kunda ham asardagi obrazlar o‘z ahamiyatini yo‘qotmagan. Ular zamonaviy jamiyatdagi siyosiy manipulyatsiya, axborot nazorati va hokimiyatning suiiste’mol qilinishini tushunishda muhim vosita bo‘lib xizmat qiladi. “Molxona” insoniyatni tanqidiy fikrlashga, adolat va erkinlik qadriyatlarini himoya qilishga undaydi. **Аннотация:** Произведение “Скотный двор” George Orwell представляет собой глубокий анализ политических процессов и человеческой природы через систему символических образов. Каждый персонаж в произведении олицетворяет определённую социальную группу или

политическую силу: свиньи — правящая элита, лошади — трудящийся народ, собаки — силовые структуры и механизм подавления. Главная идея произведения заключается в том, что революции, начинающиеся с благими намерениями, со временем искажаются, а власть концентрируется в руках немногих. В результате идеалы равенства и свободы утрачиваются, уступая место новому угнетению. Это ярко выражено в известной фразе о том, что «все животные равны, но некоторые равнее других». В современном мире образы этого произведения остаются актуальными. Они помогают понять механизмы пропаганды, манипуляции общественным мнением и злоупотребления властью. Произведение побуждает читателя к критическому мышлению и защите демократических ценностей.

Annotation: “Animal Farm” by George Orwell provides a profound analysis of political systems and human nature through symbolic characters. Each figure in the story represents a specific social class or political force: pigs symbolize the ruling elite, horses represent the working class, and dogs stand for instruments of control and repression. The central message of the novel is that revolutions often begin with noble ideals but gradually become corrupted as power becomes concentrated in the hands of a few. As a result, the principles of equality and freedom are replaced by new forms of oppression. This idea is captured in the famous line that “all animals are equal, but some are more equal than others.” Even today, the characters and themes of the novel remain highly relevant. They help readers understand modern issues such as political manipulation, propaganda, and abuse of power. The work encourages critical thinking and awareness, reminding society to safeguard justice and freedom. **Kalit**

so‘zlar: Ramziy obrazlar, siyosiy tahlil, hokimiyat uchun kurash, elita va xalq, totalitar tuzum, propaganda va manipulyatsiya, inqilobning buzilishi, ijtimoiy tengsizlik, axborot nazorati, tanqidiy fikrlash.

Ключевые слова: Символические образы, Политический анализ, Борьба за власть, Элита и народ, Тоталитарный режим, Пропаганда и манипуляция, Искажение революции, Социальное неравенство, Контроль

информации, Критическое

мышление.

Keywords: Symbolic characters, political analysis, struggle for power, elite vs masses, totalitarian regime, propaganda and manipulation, corruption of revolution, social inequality, information control, critical thinking.

Kirish: Badiiy adabiyot insoniyat tafakkurining eng muhim mahsullaridan biri bo'lib, u jamiyat hayoti, ijtimoiy munosabatlar va inson ruhiyatini chuqur hamda ko'p qirrali tarzda aks ettiradi. Ayniqsa, satira va allegoriya uslubida yozilgan asarlar o'zining bevosita emas, balki ramziy ifoda vositalari orqali murakkab siyosiy va ijtimoiy jarayonlarni yoritishda katta ahamiyat kasb etadi. Shunday asarlar sirasiga George Orwell tomonidan yaratilgan "Molxona" asari kiradi. Ushbu asar o'zining sodda syujeti va tushunarli obrazlari orqali o'quvchini chuqur o'ylashga majbur etadigan, zamon va makondan qat'i nazar dolzarb bo'lib qoladigan asarlardan biridir. "Molxona" asarida voqealar oddiy fermer xo'jaligida kechgandek tasvirlansa-da, aslida u butun bir jamiyat modelini o'zida mujassamlashtiradi. Asarda hayvonlar insonlarga qarshi qo'zg'olon ko'tarib, erkin va teng huquqli jamiyat qurishga intiladilar. Dastlab bu g'oya nihoyatda pok va adolatli ko'rinadi, chunki barcha hayvonlar tenglik, erkinlik va adolatni orzu qiladilar. Biroq vaqt o'tishi bilan bu orzular asta-sekin buzilib, hokimiyat ayrim guruhlar qo'lida jamlana boshlaydi. Natijada esa dastlabki g'oyalar o'z mohiyatini yo'qotib, yangi zulm shakli paydo bo'ladi. Asarning eng muhim jihatlaridan biri shundaki, undagi har bir obraz muayyan ijtimoiy qatlam yoki siyosiy kuchning ramziy ifodasi hisoblanadi. Muallif bu orqali jamiyatdagi tabaqalanish, hokimiyat uchun kurash va insoniy zaifliklarni ochib beradi. Ayniqsa, hokimiyatga intilish, manfaatparastlik, yolg'on targ'ibot va ommani boshqarish kabi masalalar asarda chuqur tahlil qilingan. Shu jihatdan "Molxona" faqatgina badiiy asar emas, balki ijtimoiy-siyosiy voqelikni anglashga xizmat qiluvchi muhim manba sifatida ham ahamiyatlidir. Bugungi kunda dunyoda sodir bo'layotgan ijtimoiy va siyosiy jarayonlar ushbu asarning dolzarbligini yanada oshirmoqda. Axborot texnologiyalari rivojlangan hozirgi davrda ham inson ongiga ta'sir o'tkazish, manipulyatsiya qilish va noto'g'ri ma'lumotlar orqali jamiyatni boshqarish holatlari uchrab turadi. "Molxona" asaridagi

voqealar va obrazlar aynan shunday holatlarni tushunishda o'quvchiga muhim nazariy asos bo'lib xizmat qiladi. Bu esa asarning nafaqat adabiy, balki tarbiyaviy va falsafiy ahamiyatini ham oshiradi. Shuningdek, mazkur asar yosh avlodni mustaqil fikrlashga, voqealarga tanqidiy yondashishga va har qanday axborotni tahlil qilishga o'rgatadi. Asar orqali o'quvchi hokimiyat va jamiyat o'rtasidagi murakkab munosabatlarni, adolat va tenglik g'oyalarining qanday qilib buzilishi mumkinligini anglaydi. Shu sababli "Molxona" asari nafaqat o'z davrining mahsuli, balki bugungi kun uchun ham dolzarb bo'lgan, chuqur ma'no va saboqlarga ega bo'lgan muhim adabiy asar hisoblanadi.

Asosiy

qism: "Molxona" asari George Orwell tomonidan yaratilgan bo'lib, u nafaqat badiiy adabiyot namunasi, balki chuqur ijtimoiy-siyosiy mazmunga ega bo'lgan asar sifatida ham alohida ahamiyat kasb etadi. Asarda sodda syujet ortiga yashirilgan murakkab g'oyalar tizimi mavjud bo'lib, u o'quvchini nafaqat voqealarni kuzatishga, balki ularni tahlil qilishga, sabab va oqibatlar ustida fikr yuritishga undaydi. Asarning markazida turuvchi asosiy voqea — hayvonlarning insonlarga qarshi qo'zg'olon ko'tarishi va o'z jamiyatlarini barpo etishidir. Bu jarayon dastlab katta umidlar bilan boshlanadi. Hayvonlar o'zlarini erkin, teng huquqli va adolatli jamiyat qurishga qodir deb hisoblaydilar. Ular o'z qonun-qoidalarini ishlab chiqib, yangi tartib o'rnatishga kirishadilar. Biroq vaqt o'tishi bilan bu tartib o'zgaradi va dastlab ilgari surilgan tamoyillar asta-sekin buzila boshlaydi. Aynan shu jarayon asarning asosiy dramatik nuqtasini tashkil etadi. Asarda obrazlar tizimi juda puxta va mahorat bilan yaratilgan. Har bir obraz o'ziga xos xarakter va vazifaga ega bo'lib, jamiytdagi muayyan qatlam yoki kuchni ifodalaydi. Cho'chqalar obrazi — hokimiyatni qo'lga olgan va uni saqlab qolishga intilayotgan elita qatlamning ramzidir. Ular dastlab o'zlarini boshqa hayvonlar bilan teng ko'rsatishga harakat qiladilar, ammo asta-sekin o'z manfaatlarini ustun qo'yib, boshqalardan ajralib chiqadilar. Ularning xatti-harakatlari orqali hokimiyatning insonni qanday o'zgartirishi, uni manfaatparast va hatto zolimga aylantirishi ko'rsatiladi. Otlar obrazi, ayniqsa, alohida e'tiborga loyiq. Ular halol mehnat, sadoqat va sabr-toqat timsolidir. Ular jamiyatning asosiy ishlab chiqaruvchi

kuchi bo'lishiga qaramay, qaror qabul qilish jarayonidan chetda qoladilar. Ularning ishonuvchanligi va siyosiy jarayonlarga yetarlicha chuqur baho bera olmasligi ularni manipulyatsiyaga moyil qiladi. Bu esa oddiy xalqning o'z huquq va manfaatlarini himoya qilish uchun nafaqat mehnatsevar, balki ongli va bilimli bo'lishi zarurligini ko'rsatadi. Itlar obrazi esa qo'rqitish va zo'ravonlik orqali boshqaruvni ifodalaydi. Ular hokimiyatni mustahkamlash vositasi sifatida xizmat qiladi. Har qanday qarshilik yoki norozilik aynan shu kuch yordamida bostiriladi. Bu holat jamiyatda kuch ishlatish orqali tartib o'rnatishning qanday xavfli oqibatlariga olib kelishini anglatadi. Asarda propaganda masalasi ham alohida o'rin tutadi. Cho'chqalar haqiqatni o'z manfaatlariga mos ravishda o'zgartirib, boshqa hayvonlarni ishontirishga harakat qiladilar. Ular tarixni qayta yozadilar, qonunlarni o'zgartiradilar va buni tabiiy hol sifatida ko'rsatadilar. Natijada hayvonlar asta-sekin o'z xotirasiga ishonmay qo'yadi va haqiqatni ajrata olmay qoladi. Bu jarayon bugungi kunda ham juda dolzarb bo'lib, axborot manipulyatsiyasi va yolg'on targ'ibot muammolarini eslatadi. Yana bir muhim jihat — bu inqilobning mohiyati va uning natijalaridir. Asarda ko'rsatilishicha, har qanday inqilob dastlab adolat va tenglik g'oyalari bilan boshlansa-da, agar u to'g'ri boshqarilmasa yoki nazorat qilinmasa, u yangi zulm shakliga aylanishi mumkin. Bu esa insoniyat tarixida ko'plab misollar bilan tasdiqlangan haqiqatdir. Asarda ilgari surilgan g'oyalar orqali o'quvchi inqilobiy o'zgarishlarning murakkabligini va ularning natijalarini chuqurroq anglaydi. Asarning yana bir muhim tomoni — bu til va nutqning kuchidir. Hokimiyat egalari til orqali jamiyatni boshqaradi, tushunchalarni o'zgartiradi va voqelikni o'z manfaatlariga moslashtiradi. Bu esa tilning nafaqat aloqa vositasi, balki kuchli boshqaruv quroli ekanligini ko'rsatadi. Shu jihatdan asar til va tafakkur o'rtasidagi bog'liqlikni ham ochib beradi. Bugungi globallashuv davrida “Molxona” asarining ahamiyati yanada ortib bormoqda. Zamonaviy jamiyatda ham hokimiyat uchun kurash, axborot ustidan nazorat, ijtimoiy tengsizlik va adolat muammolari dolzarb bo'lib qolmoqda. Asardagi obrazlar orqali o'quvchi bugungi siyosiy va ijtimoiy jarayonlarni chuqurroq tushunish imkoniyatiga ega bo'ladi. Bu esa asarni faqat adabiy emas, balki ijtimoiy ongni shakllantiruvchi muhim vosita sifatida

ham baholash imkonini beradi. Shuningdek, asar yosh avlodni mustaqil fikrlashga, voqealarga tanqidiy yondashishga va har qanday ma'lumotni tekshirib, tahlil qilishga o'rgatadi. U o'quvchini faqat kuzatuvchi emas, balki faol fikrlovchi shaxs bo'lishga undaydi. Shu sababli "Molxona" asari bugungi kunda ham o'z dolzarbligini yo'qotmagan, aksincha, tobora muhim ahamiyat kasb etib borayotgan asarlardan biri hisoblanadi. Asarda George Orwell siyosiy tizimlarning qanday ishlashini oddiy va tushunarli obrazlar orqali ko'rsatib beradi. Masalan, hokimiyat qanday qo'lga olinadi, qanday saqlab qoladi va vaqt o'tishi bilan qanday buziladi — bularning barchasi hayvonlar hayoti orqali ochib beriladi. Shu jihatdan asar siyosatdagi eng muhim tushunchalarni — hokimiyat, propaganda, manipulyatsiya, tengsizlik kabi masalalarni anglashga yordam beradi. Asarning siyosat uchun foydali tomonlari quyidagilarda ko'rinadi: Hokimiyatni tahlil qilishni o'rgatadi — kim boshqarayotganini emas, qanday boshqarayotganini tushunishga yordam beradi. Propagandani anglash ko'nikmasini beradi — odamlar qanday qilib yolg'on yoki noto'g'ri ma'lumotlarga ishon tirilishini ko'rsatadi. Tanqidiy fikrlashni rivojlantiradi — har qanday siyosiy voqega ko'r-ko'rona ishonmaslikni o'rgatadi. Tarixiy va zamonaviy jarayonlarni solishtirishga yordam beradi — asardagi voqealarni bugungi hayot bilan bog'lash mumkin. Lekin bir narsani aniq aytilish kerak: bu asar siyosatni qanday qilishni o'rgatmaydi, balki siyosatda nimalarga e'tibor berish kerakligini ko'rsatadi. Ya'ni u ko'proq ogohlantiruvchi va tushuntiruvchi xarakterga ega.

Xulosa:

"Molxona" asari George Orwell ijodining eng muhim va dolzarb namunalaridan biri bo'lib, u nafaqat badiiy asar sifatida, balki chuqur ijtimoiy-siyosiy va falsafiy mazmunga ega asar sifatida ham katta ahamiyat kasb etadi. Asarda sodda va tushunarli syujet orqali insoniyat tarixida ko'p bora kuzatilgan muhim jarayon — hokimiyat uchun kurash, uning buzilishi va natijada adolat hamda tenglik g'oyalarining yemirilishi chuqur ochib berilgan. Asar tahlili shuni ko'rsatadiki, jamiyatda har qanday o'zgarish yoki inqilob dastlab ezilgan qatlam manfaatlarini himoya qilish, adolatni tiklash va tenglikni ta'minlash kabi yuksak g'oyalar bilan boshlanadi. Biroq bu jarayon doimo ham ijobiy natija bermaydi. Agar jamiyatda nazorat, ongli yondashuv va

tanqidiy fikrlash yetarli darajada rivojlanmagan bo'lsa, hokimiyat tezda ayrim shaxslar yoki guruhlar qo'lida jamlanib, ularning shaxsiy manfaatlariga xizmat qila boshlaydi. Natijada esa eski tizim o'rniga yangi, ba'zan undan ham murakkab va adolatsiz tizim yuzaga keladi. Asardagi obrazlar tizimi ayniqsa muhim bo'lib, ular orqali muallif jamiyatdagi turli qatlamlar va ularning o'zaro munosabatlarini ochib beradi. Cho'chqalar orqali hokimiyatga intilgan va uni o'z manfaatlari yo'lida ishlatgan elita qatlam, otlar orqali esa mehnatkash, ammo ko'pincha ishonuvchan va himoyasiz xalq obrazi yoritilgan. Itlar esa zo'ravonlik va majburlash vositasi sifatida tasvirlanib, hokimiyatni mustahkamlashda kuchning o'rni naqadar muhim ekanligini ko'rsatadi. Bu obrazlar bugungi kunda ham o'z ahamiyatini yo'qotmagan bo'lib, zamonaviy jamiyatdagi ko'plab jarayonlarni tushunishda muhim kalit vazifasini bajaradi. Asarning yana bir muhim xulosasi — bu propaganda va axborotning kuchidir. Asarda ko'rsatilishicha, haqiqatni buzib ko'rsatish, qonunlarni o'zgartirish va ommani noto'g'ri yo'naltirish orqali jamiyatni boshqarish mumkin. Bu esa bugungi axborot asrida yanada dolzarb ahamiyat kasb etadi. Inson har qanday ma'lumotni tanqidiy tahlil qila olishi, haqiqat va yolg'onni ajrata bilishi zarurligi asarning asosiy saboqlaridan biridir. Shuningdek, "Molxona" asari inson tabiatiga xos bo'lgan ayrim salbiy xususiyatlarni — manfaatparastlik, hokimiyatga intilish, boshqalarni boshqarish istagi kabi jihatlarni ham ochib beradi. Bu esa shuni anglatadiki, muammo faqat tizimda emas, balki insonning o'zida ham mavjud. Shuning uchun jamiyat rivoji nafaqat siyosiy tizimga, balki insonlarning ongiga, axloqiy qadriyatlariga va mas'uliyat hissiga ham bog'liqdir. Bugungi globallashuv va tezkor axborot almashinuvi davrida "Molxona" asari o'z dolzarbligini yanada oshirmoqda. U o'quvchini hushyor bo'lishga, voqealarga chuqurroq nazar tashlashga, har qanday siyosiy yoki ijtimoiy jarayonni yuzaki emas, balki mohiyatan tushunishga undaydi. Asar insonni mustaqil fikrlashga, o'z pozitsiyasiga ega bo'lishga va adolat hamda erkinlik kabi qadriyatlarni himoya qilishga chaqiradi. Umuman olganda, "Molxona" — bu oddiy hikoya emas, balki insoniyat uchun muhim saboqlar beruvchi, jamiyatning o'zini anglashiga yordam beruvchi va har bir o'quvchini chuqur mushohadaga

undovchi asardir. Shu sababli u har qanday davrda o‘qilishi, o‘rganilishi va tahlil qilinishi zarur bo‘lgan nodir asarlar qatoriga kiradi.

Foydalanilgan

adabiyotlar:

1. George Orwell “Molxona”.
2. Animal Farm: A Fairy Story — George Orwell.